

808.194

Buza

HOGY VESZETT
EL MŰV

~~4261~~

OSZK

Central Library of the University of Toronto

OSZK

Digitized by Google

OSZK

Central Academic Library

808194

Hogy veszett el Magyarország?

Az elfogulatlan emberek számára

írta :

Buza Barna.

KIADJA :

SCHIMKÓ GYULA KÖNYVKERESKEDŐ
BUDAPEST, VII., ERZSÉBET-KÖRÚT 38.

4261

Ára 30 korona.

1921. december 20.

Ezt a kis füzetet még ennek az évnek a tavaszán irtam s nyomdába is adtam. A *sajtótájékoztató miniszterközi bizottság* azt mondta rá, hogy *az államérdeket veszélyezteti* s nem engedte meg a megjelenését.

Azóta nagyon sok olyan adat került nyilvánosságra és nagyon sok olyan dolog történt, ami csak még jobban megerősítette ennek a füzetnek az igazságait. Én mégis teljesen változatlanul, bővítés nélkül adom ki most.

Mondják meg, akik olvassák: **van-e benne csak egy mondat is, ami nem igaz?** Tudják-e rábizonyítani, csak egyetlen állítására is, hogy valótlan?

Azóta Windischgraetz herceg elmondott a nemzetgyűlésen és közölt a sajtóban az októberi politikusokról olyan tényállításokat, amikre a francia politika legnevesebb alakjai — Clémenceauval az élükön — kórusban felelték másnap, hogy: **hazugság.**

Windischgraetz herceg hazuggá bélyegzett állításai szabadon jelenhettek meg a sajtóban. Én minden szavammal igazat irtam: ezeket az igazságokat nem engedték megjelenni, *mert veszélyeztetik az államérdeket.*

Im: ez Magyarország mai kormányrendszere!

4261

808194

ZART

Országos Széchényi Könyvtár

Leltári szám:

B 9861 196 o.

Q 1986

R 1965

Két éve hallgatom a szörnyű vádakat, amiket a forradalmi kormányok tagjaira szórnak. Két éve várom a sokszor hirdetett, sokszor megígért feleletrevonást a haza ellen elkövetett bűneimért.

Meddig várjak még?

Aki vádol, az köteles bizonyítani vádjait és köteles engedni, hogy a vádlott feleljen a vádakra.

Meddig akarják még élvezni a mi vádlóink azt az igazságtalan, előnyt, hogy ők mindennap ismételhessék a vádjaikat, a vádlottak pedig ne szólhassanak egy szót se? Apponyi mondta Trianonban: gyenge ügy az, amelyik kerüli a nyilvános megvitatást!

Itt állok tiszta érzéssel és nyugodt lelkiismerettel. A kommunizmus bukása óta egy percre se távoztam el az országból. Várom a vádakat. Kész vagyok felelni mindenre és mindenért.

Mondják meg hát valahára: mi a bűnöm?

Magyarországot és a magyar népet senki jobban, őszintébben és önzetlenebbül nem szeretheti nálam.

Mikor a király kinevezett miniszternek, az volt az egyetlen gondolatom, hogy segítek menteni ezt a szerencsétlen, megrontott országot.

Akkor már késő volt. Nincs ebben az országban senki, akinek több és irtózatosabb lelki fájdalma lehetett az ország szétszaggatása miatt, mint nekem volt. Amint senki más nem tudott már akkor segíteni, én se tudhattam.

Se a háború felidézésében, elhuzásában, elvesztésében, se a hadsereg felbomlasztásában egy hajszálnyi részem nem volt.

A fegyverek harca elveszett. Megpróbálkoztunk az igazságok harcával. Az addigi kormányok semmit se tettek, hogy hirdessék a külföldön Magyarország igazát. *Én kezdtem hirdetni.* Én kezdtem el a külföldi propagandát Magyarország integritása mellett. Ebből a célból segitettem megalapítani egymillió koronával a *Területvédő Ligát*.

Jutalmul aztán egynéhányszor legonosztevőzött az a lap, amit a hírek szerint a Területvédő Liga pénzen alapítottak.

Könyvet is írtam a miniszterségem idején Magyarország integritása mellett. Nézzék meg: nem ugyanazok az igazságok vannak-e abban a könyvben, amiket Apponyi hirdetett Trianonban?

És mutassanak az újságcikkeimből, a beszédeimből csak egy mondatot, amely nem a hazaszeretetből és a nép szeretetéből fakadt!

Miért van hát éppen én ellenem az a roppant gyűlölet?

Megmondom. Azért, mert én akartam komolyan és őszintén földhöz juttatni a népet. Mert mindennél jobban szeretem a magyar népet és nem akartam csak jelszavakkal ámitani, hanem hűségesen be is akartam váltani azt, amit ígértem neki.

Ha ez bűn volt: vállalok érte minden büntetést.

Volt salakja is a forradalomnak, mint van minden nagy népmozgalomnak. A salakban nem volt semmi részem. Az eszméket, amiket hirdetett a forradalom, a nemzeti függetlenségnek, a demokráciának, a közszabadságoknak és a nép földhöz juttatásának eszméit lelkesen vallom ma is. Nem szégyelem és nem tagadom meg. S amíg élek, mindig jól fog esni az a tudat, hogy én kezdtem az első komoly és mélyreható földbirtokreformot Magyarországon!

Akartam a függetlenséget, az általános választójogot, az emberi szabadságot. És igazságosabbá akartam tenni a földbirtok elosztását.

Mondják meg: miben ellenkezik ez a keresztény lélekkel, a katolikus erkölccsel és a krisztusi tanítással? Miben ellenkezik a magyar nemzeti érzéssel és a magyar hazaszeretettel?

Igaz, a hazaszeretetben a hazát sohase azonosítottam a nagybirtokkal és a nagytőkével, hanem inkább a néppel és a középosztállyal. Eppen úgy, mint a vallást se tudtam sohase azonosítani a püspöki földbirtokkal.

Ma még biztosabban látom, hogy csak a mi demokratikus politikánk volt a helyes magyar politika, ha akkor a szerencsétlen viszonyok folytán belefult is a bolsevizmus katasztrófájába. Ma még biztosabban látom, hogy csak ez az út lehet Magyarország megmentésének és boldogulásának az útja.

Tudom, hogy pár esztendő múlva világosan fogja

már látni mindezt az egész ország. Tudom, hogy a közel jövő igazságot szolgáltat nekünk.

Ezt a kis füzetet azok számára irtam, akik már ma is tudnak józanul, jóhiszeműen és igazságosan gondolkozni.

Történelemhamisítás.

Sok mindent hamisítottak már Magyarországon, most a történelmet hamisítják. Nagy szóval hirdetnek rosszhiszemű, kézzelfogható valótlanságokat és azt mondják: ez a történelmi igazság. És a szegény, lázbeteg nemzet elhiszi nekik. Nem tudja meglátni világosan az igazságot, mert a rászakadt csapások szörnyű kábulata még most is homályt borít a szemére.

Azt mondják: az októberi forradalom volt az okozója Magyarország romlásának. Nem bizonyítják semmivel, csak hirdetik, mint kétszerkettő erejű sarkigazságot, ami már bizonyításra se szorul s amit bizonyítás nélkül is köteles elhinni mindenki. És erre a sarkigazságra építik fel az egész politikai rendszerüket.

Ez a sarkigazság pedig nem igaz. Kézzelfogható valótlanság. Összeomlik a gondolkozó józanész egyetlen tekintetétől. És összeomlik az egész rendszer, amit ráépítettek.

Miért háritják csak a forradalomra minden bajnak a felelősségét? *Miért nem szólnak semmit a háborúról?* Miért nem szólnak azokról, akik belesodorták a szerencsétlen magyarságot ennek a számára idegen háborúnak irtózatosan végzetes kalandjába? És akik tétlenül engedték a végső felbomlásig vonszolni ezt a kezdettől fogva kilátástalan háborút? És akik olyan könnyelműen mulasztották el a becsületes békének annyi kínálkozó alkalmát és mikor minden erejükkel a békét és az ország megmentését kellett volna sürgetniök, annak a súlyos kérdésnek a vitatásával töltötték el Magyarország csonkítatlan életének utolsó esztendejét, hogy hat elemi osztály elvégzése adjon-e választójogot, vagy négy elemi osztályé?

Ezek mind jó, derék, ártatlan emberek! Csak a forradalom részesei a bűnösök, a gonosztevők, a hazaárulók! A háboru derék, jó dolog volt, csak a forradalom volt gonosz és nemzetrontó bűntett. A forradalom, amely éppen olyan természeti szükségszerűséggel következett a háborúból és a békekötés elmulasztásából, mint a robbanás a puskapor meggyújtásából.

Mi a forradalom?

Miért csak a forradalmat átkozzák?

Egészen világos ennek a célja. Nagyon is szembe-
szökő, nagyon könnyen megérthető.

A forradalom lényege nem a katonatanács és az utcai zürzavar. Ezek csak a külsőségek. Olyan kísérői csak a forradalomnak, mint az esőnek a sár, ami a nyomában támad. A forradalom igazi tartalma, igazi lényege a teljes állami függetlenség és a november 16-iki öt pont: általános választójog, sajtószabadság, esküdtbíráskodás, gyülekezési szabadság és a földműves nép földhöz juttatása. Ezeket akarta megvalósítani a forradalom. Ezek a forradalom eszméi. És mikor a forradalom emlékét üldözik, akkor igazában ezeket az eszméket akarják üldözni és támadni. Ezeket az eszméket akarják eltüntetni a magyar közéletből.

Ezért kell a forradalomra háritani az ország romlásának a felelősségét. Ezért kell meggyűlöltetni a néppel a forradalom embereit. Hogy elidegenedve a forradalomtól, elidegenedjék a forradalom eszméitől is.

A mai történetírás.

Hogy adják elő a mai történetírók az ország összeomlásának a történetét?

Magyarországot megtámadták. Védte magát. A katonái tündöklő lelkesedéssel és önfeláldozó hősiességgel harcoltak négy éven át. Már éppen megnyerték volna a háborút, csak még egy utolsó erőfeszítés kellett, akkor jött az izgatás, jött a forradalom, azt mondta a magyar katonának: édes fiam, tedd le a fegyvert; — és erre összeomlott a harcvonal, elvesztettük a háborút és az ellenség feldarabolta Magyarországot.

Ebből az egész „történelemből” csak annyi az igaz, hogy a magyar katonák valóban tündöklő lelkesedéssel és önfeláldozó hősiességgel harcoltak. Megvonaglik az ember lelke a keserűségtől, mikor arra gondol, hogy milyen boldoggá és nagyvá lehetett volna ez a szerencsétlen ország, ha mindezt a roppant őserőt, csodás lelkesedést és magasztos önfeláldozási értékes és termékeny nemzeti célok szolgálatára használták volna fel!

A többi mind tudatos és célzatos valótlanság.

Ez a háboru nem a mi háborunk volt, hanem Németországé, sőt nem is Németországé, hanem csak a német császári hatalomé. A Hohenzollerneké és a Habsburgoké. Mi csak úgy sodródtunk bele, mint a német császári hatalom harci szekéréhez láncolt csatlósok. Hiszen az egyetlen magyar ember, akinek szava volt a hadizenet felett döntő tanácsban, ellene szavazott a háborunak.

És ezt a háborut nem Magyarország vesztette el, hanem Németország. A *német front összetört már 1918 júliusban* és ezzel végkép el volt veszítve a háboru. Az osztrák-magyar front felbomlása már csak ennek a nyilvánvaló háboruvesztésnek — *meg a bolgár fegyverletételnek* — volt az elháríthatatlan következménye.

Nem a forradalom bontotta meg a frontot és nem a forradalom bomlasztotta fel a hadsereget, hanem a *front összeomlása és a hadsereg teljes felbomlása okozta a forradalmat.*

A hadsereg bomlása.

A bomlás elkezdődött már 1918 tavaszán. 1918 nyarán már mindenfelé szökött katonákkal voltak tele a felvidéki erdők. A vonatokról szökdöstek le a katonák. Ungvárról elindítottak egy menetszázadot, mire Ujhelybe ért, három katona maradt belőle. Száz ilyen esetről beszéltek már mindenütt. Csak a vak nem látta, hogy itt a végső felbomlás.

A magyar kormány pedig elszántan törte a fejét azon az életbevágó nagy kérdésen, hogy négy elemi osztály után adjon-e választójogot, vagy csak hat elemi osztály után.

1918 szeptemberben Wekerle magához kérte az ujságírókat és elmondta nekik, hogy *immár menthetetlenül elvesztettük a háborut.*

Szeptember 20-án *tette le a fegyvert Bolgárország.* A francia sereg vonult a Duna felé. Világos volt, hogy el vagyunk veszve. És ezt megtudták a frontokon. És a frontokon már nem volt élelem. Káposztát kaptak a katonák és répát. Boroevics tábornok azt írja 1918 június 29-én: A hadsereg annyira éhezik már február elejétől fogva, hogy az emberek a közönséges meneteléseknél sorjában összeesnek. A lovak csontvázakká soványodnak le, a tüzéség nem tud mozogni. — Lehetett-e mód megakadályozni az ilyen front felbomlását?

A monarchia bomlása.

Nemcsak a front bomlott fel. Októberben már teljesen felbomlott az osztrák-magyar monarchia is.

Október 10-én alakult meg a horvát nemzeti tanács. A magyar király által kinevezett horvát bán rögtön engedelmeskedett ennek a nemzeti tanácsnak. Azután jött a cseh nemzeti tanács, a lengyel nemzeti tanács, az osztrák nemzeti tanács, a szlovén nemzeti tanács. Október végén a hatóságok felesküdték ezeknek a nemzeti tanácsoknak s a nemzeti tanácsok kezükbe vették az egész államhatalmat. Az osztrák-magyar monarchia megszűnt. Október 25-én a horvát hadsereg bevonult Fiuméba s elűzte a magyar helyőrséget.

És október 29-én a haditengerészet főparancsnoka az egész osztrák-magyar flottát hivatalosan átadta a horvát nemzeti tanácsnak.

Hogy lehetett volna ezek után megmaradni az osztrák-magyar hadsereg frontjának? Amint a cseh, lengyel szlovén, horvát ezredek október 28-án a nemzeti tanácsaik parancsára különváltak és elmentek, vajjon képzelhető-e hogy a magyar ezredek egymaguk ott maradhattak volna s tartották volna a frontot?

Október 24-én lett Andrassy külügyminisztere a már akkor tényleg nem létező monarchiának. Wilson azt írta az októberi jegyzékében: „A cseh-szlovákok közt és az osztrák-magyar birodalom közt hadiállapot áll fenn és a cseh-szlovák nemzeti tanács hadviselő kormány.” Andrassy október 28-iki válaszában hozzájárult ehhez a jegyzékhez, tehát hivatalosan elismerte nemcsak a csehek elszakadását, de a tótokét is.

A katasztrófa.

Október 17-én mondta Tisza István a képviselőházban: „Elismerem, amit tegnap Károlyi mondott: ezt a háborút elvesztettük.”

Boroevics tábornok október 23-án ezt sürgönyözte: a főparancsnoknak:

„Öfelsége manifesztuma és a nép vezéreinek parlamenti beszédei a csapatoknál nagyon kedvezőtlenül hatottak. Tisza kijelentése, hogy elvesztettük a háborút, valóságos szerencsétlenség. Ennek a következményei beláthatatlanok.”

József főherceg ezt jelenti október 26-án Bozenből : „A 33. honvéd gyaloghadosztály, amely eddig rendkívüli bátorsággal küzdött, kritikus hangulatba jutott s ezeknek a csapatoknak az önkényes elvonulása minden pillanatban várható. A 27. gyaloghadosztálynál a 25. gyalogsági ezredet akartam felkeresni. Az ezred el van barrikádózva, géppuskák tüzelnek és a szüntelen kézigránát dobálás lehetetlenné teszi a közlekedést. A hadosztályparancsnok szerint bizonyos, hogy a holnap nap bevárása se hozna változást s az ezrednél úgy se tudnék elérni semmit. A hadosztály többi ezredei összeköttetésben vannak a lázadó ezreddel és náluk is hasonló jelenségeket lehet észlelni. Ezeknek a csapatoknak a fegyveres hatalommal való kényszerítésére hiányoznak az erők s a kimenetel mindig bizonytalan, mivel a belső harc az ellenséges front előtt az ellenség által mindenestre kihasználtatnék. Valószínűleg más csapatok is ugyanugy fognak tenni a közeljövőben s ezért a fegyverszünet leggyorsabb megkötése volna az egyetlen radikális megoldás, ha a hadsereg nem akar a bolsevizmusban feloszlani.”

Ítélje meg minden értelmes ember: hadsereg az, a melyben ilyenek történnek?

És mondják meg a katonák: ha egy hadseregben így megindul a bomlás, lehet-e azt feltartóztatni? Lehet-e megmenteni az ilyen hadsereget? Ezt a csodát még Napoleon lángelméjese voltiképes megcselekedni az orosz hadjáratban!

Sok ezer adatot sorolhatnék még fel a háborus emlékiratokból és különösen a katonai parancsnokoknak az osztrák kormány által közzétett hivatalos jelentéseiből, amik mind egész világosan igazolják, hogy október végén az osztrák-magyar monarchia is, az osztrák-magyar hadsereg is már teljesen fel volt bomolva.

Hogy tört ki a forradalom?

Mikor a forradalom kitört és mikor a király kinevezett minket a kormányra, már akkor nem volt se osztrák-magyar hadsereg, se magyar hadsereg. Csak a frontról rendetlenül hazaözoönlő fegyveres tömegek voltak.

Legalább százezer szökött katona volt már október végén a budapesti utcákon. Az összes budapesti kaszárnyákban pedig Linder az eskütételünk után való reggel mindössze hat közlegényt talált.

Ezeknek a szökött katonáknak a fegyveres tömegei csinálták a forradalmat. A forradalom legnagyobb részben a hadsereg végső bomlásának a lázkitörése volt.

Se Károlyi nem akart forradalmat, se a Nemzeti Tanács. Károlyi nagyon sokáig vonakodott megalakítani a nemzeti tanácsot. A „Pesti Hírlap” már október 10-én sürgette, az utcán az egyetemi ifjuság egyre zajcsabban követelte. Prágában, Krakóban, Bécsben, Laibachban, Zágrábban már sorra megalakultak a nemzeti tanácsok. És Károlyi még mindig ellenállt. Csak október 25-én szánta rá magát, mikor — többek állítása szerint — Friedrich István azzal fenyegette, hogyha nem teszi, akkor ő maga fogja megalakítani.

És a nemzeti tanács megalakulásától kezdve mindig fékezett, csillapított. Megvannak a jegyzőkönyvei, határozatai, hirdetményei, felhívásai, világosan látható ez belőlük. Mai napig egyetlenegy komoly adatot vagy bizonyítékot se tudtak felmutatni arra, hogy a nemzeti tanács akarta volna, szította volna, szervezte volna a forradalmat. Ellenben tény, hogy mikor Pólában fellázadtak a matrózok, a kormány a nemzeti tanácshoz fordult és nemzeti tanács megbízottakat küldött a lázadás lecsillapítására.

Ha nem lett volna nemzeti tanács, amely, amennyire lehetett, rögtön kezébe vette a rend fenntartását, akkor október 31-én irtózatos vérfürdő lett volna Budapesten. A nemzeti tanács tekintélye és befolyása tette vértelen nemzeti forradalomká a nép elkeseredésének és a frontról hazaözoñlő katonák haragjának immár elháríthatatlanná vált kirobbanását s az tűzött ki a nagy népmozgalom számára nemes és értékes nemzeti célokat a november 16-iki öt pontban. Másképp már akkor a teljes anarchia következett volna.

Nagyon világosan látta ezt akkor mindenki. És nagyon jól tudták ezt mindazok az ujságírók, akik ma átkot szórnak a forradalomra, akkor pedig lobogó lelkesedéssel üdvözölték.

A forradalom szennyese.

Ma persze másképp mondják. Ma hosszasan leírják a Csernyák-féle katonatanács egynéhány csirkefogójának a viselt dolgait, s fetmutatják nagy álbotránkozással: néz-zétek, ez volt a forradalom!

Nem urak, nem ez volt. Nincs népmozgalom, amelyhez ne tapadna szenny. De igazságos-e csak a szennyet mutogatni, s azt mondani: ez a népmozgalom! Igazságos-e kivenni egy marék iszapot a Duna fenekéről, s azt mondani: lám, ez a Duna!?

Az 1848-iki szabadságharcnak is voltak szennyes részei. Tudjuk, hogy ellopták a kivégzett Zichy gróf leltélben őrzött gyémántjait s a gyanu miatt a rendőrminiszternek le kellett mondania. Igazság lenne az, ha valamelyik Szekfü Gyula leírná részletesen a gyémántlopás történetét, s azt mondaná: lássátok, ez volt a 48-as forradalom!?

Nem, a 48-as forradalomnak a tartalma nem a gyémántlopás volt, hanem a márciusi 12 pont. Az októberi forradalomé pedig a november 16-iki 5 pont. Ez ellen az öt pont ellen kinek lehet kifogása?

A francia forradalom.

Mennyi temérdek szenny tapad a nagy francia forradalomhoz is! És mégis ez a forradalom volt az emberiség legnagyobb jótevője, a XIX. század nagyszerű emberi haladásának legfőbb alapvetője. Vagy ez se igaz? Ezt is letagadják? És azt állítják, hogy szenny és gazság volt az is, aminek az emlékét hivatalosan ünnepli a francia állam július 14-én?

A kormány tagjai.

Mást mutassanak! Ne azt a forradalomhoz tapadt egynéhány csirkefogót emlegessék. A vezetőkről, a miniszterekről, vagy akár a nemzeti tanács tagjairól mutassák ki, hogy a maguk hasznát keresték, hogy gazdagodni akartak, hogy egyéni érdekből vettek részt a forradalomban! Két éve kutatnak utánunk szorgosan és alaposan, s a *Károlyi és Berinkey-kormány egyetlen tagjáról se tudtak még kimutatni egyetlen pénzbeli visszaélést se*. Pedig ha találtak volna, milyen diadallal hirdették volna! Tény, hogy *Károlyi Mihály se a miniszterelnöki, se köztársasági elnöki fizetéséből sohase vett fel egy fillért se*. A többi miniszterek pedig a fizetésükön kívül egy fillér illetéktelen hasznot se szereztek maguknak!

Most, ha ma lemond egy miniszter, holnap már panamaillatu vádak seregét zudítják rá a lapok. Igazságosak-e a vádak, azt nem tudom, de az tény, hogy emlegetik őket. És emlegetik politikusok meggazdagodását és gyanakodva

kérdezzetük egyesek nagy vagyonának az eredetét. És politikusokat, volt minisztereket különböző milliókról számoltatnak. A Károlyi-kormány és a Berinkey-kormány tagjait egész a mai napig még csak nem is gyanusították semmi panamával.

Két éve állunk a leghevesebb gyűlölködés támadó tüzében s két év alatt panamának még az árnyékát se tudták rávetni működésünkre. Rólunk nem emlegetnek, még rágalomnak se, szénaszállítást, géprendelést, mozi-engedélyt, internáltszabadítást. Tőlünk nem kérnek számon szabálytalanul felkezelt milliókat.

Soha senki nem vádolt meg minket anyagi haszonszerzéssel. Soha senki se gyanusított azzal, hogy a vagyonunk nem kifogástalan eredetű. Pedig hát mi okunk lett volna szándékosan elárulni a hazánkat, ha soha semiben nem kerestük a magunk egyéni hasznát?

Tisztább kezű és önzetlenebb kormánya sohase volt Magyarországnak, mint a Károlyi-kormány és a Berinkey-kormány. Nem volt egyéb célunk, mint segíteni a hazánkon és igazán elkövettünk mindent, ami emberileg lehetséges volt, hogy megmentjük ezt a végveszedelembé jutott országot. Nem lehetett. Mikor minket kinevezett a király, akkor már lehetetlenség volt elhárítani a feldarabolást.

Nem lehetett segíteni.

A háboru akkor már véglegesen el volt vesztve. Elvesztették a németek, elvesztették a bolgárok, — a mi frontunk is teljesen összeomlott. Hadsereg már nem volt. felbomlott egészen. De ha még lett volna is, ha össze tudtunk volna is szedni egy néhány épenmaradt ezredet, vagy hirtelen új hadsereget toborozni, — mit érhattünk volna vele?

Csak egy kissé kell ezen józanul és higgadtan gondolkozni. Beláthatja minden jóhiszemű ember, hogy akkor már teljesen kilátástalan lett volna minden fegyveres erőfeszítés.

Magyarország felosztását 1916-ban határozta el az ántánt. Szerződést kötött a szerbekkel, románokkal csehekkel s kötelezte magát, hogy, ha győz, nekik adja Magyarország elszakítandó darabjait. Már akkor térképeket is készítettek ezekről a darabokról. Köztudomású volt ez. Jancsó Benedek még 1917-ben megmutatta Tiszának a térkép másolatát.

Az *ántánt* győzött. Bizonyos volt, hogy végre fogja hajtani a szerződést. Nemcsak a szerbekkel, románokkal és csehekkel állottunk szemben, hanem az *ántánt* egész győztes erejével. Fegyveresen csak úgy menthettük volna meg az ország épségét, ha meg birtuk volna védeni magunkat az egész *ántánt* ellen, ha lett volna erőnk *legyőzni az egész ántántot*. Lehet-e józan és jóhiszemű gondolkodás, amely be nem lássa, hogy ez teljes képtelenség volt?

Némettel, osztrákkal, törökkel, bolgárral együtt ötödfél esztendő alatt nem birtuk *legyőzni az ántántot*. Most német, osztrák, török, bolgár mind kidőlt mellőlünk, — hát most egymagunkra maradva, birtunk volna boldogulni ellene? Le birtuk volna győzni?

Az első hivatalos jelentés, amit a kormányralépésünk után kaptunk, az volt, hogy az államvasutaknak csak 3 napra van szene. A német szénszállítást megakasztották a csehek.

Gondolhattunk-e így fegyveres ellenállásra?

Kivül a határokon mindenütt ellenség. Benn oláhok lázadása, tótok nyugtalansága. Hlinka akkor még egészen csehpárti volt, az elszakadás mellett izgatott. Egyszerre kellett volna harcolni kifelé is, befelé is. Hogy birta volna meg ezt a magára maradt magyar?

Már 1918. közepén se volt hajlandó az *ántánt* egy betűt sem engedni a hadicéljaiból. Hát azt képzelik, hogy novemberben, mikor minden ellensége összeomlott, egyszerre lemondott volna Magyarországra vonatkozó összes hadicéljairól, ha mi egy pár hadosztályt fel tudunk állítani a határainkra? Összemorzsolt volna minket egy hónap alatt!

Nem állhattunk ellen.

Ha mi akkor fegyveresen védekezünk, abból a magyarság végső halálos romlása következett volna. Elvéreztünk volna egészen és a véres testünk felett összecsaptak volna a mindenfelől özönlő ellenséges hullámok.

Ma már birnak ellenállni a törökök s birják engedményekre kényszeríteni az *ántántot* az ellenállásukkal. Akkor ők se birtak. Ma kevés ott az *ántánt*-haderő, kedvező a helyzet. A mi határainkon akkor ott állt délen Franchet hadserege, délnyugaton Diaz hadserege, jól fel-

szerelt, jól élelmezett angol, francia, olasz, amerikai csapatokkal, ágyukkal, tankokkal, tökéletes repülőgépekkel — ha kevés volt, pár nap alatt küldhettek nyugatról akár mennyi csapatot, mert ott már nem volt szükség a németek ellen — a szerbeknek, románoknak, cseheknek is volt valami erejük, — ha minden magyar egy Kinizsi, akkor is mentshetetlenül összemorzsoltak volna!

Csodálatos észjárás ez! Elismerik, hogy elvesztettük a háborút, hogy a szövetségeseink mind kidőltek mellőlünk s akkor a Károlyi-kormányt kárhoztatják, hogy egymagára maradvá, felbomlott hadsereggel, mért nem állt ellen és mért nem győzte le az ellenségeinket, az egész ántántot, az egész világot! És akadnak délibábos elmék, amik arról ábrándoznak, hogy ez igazán lehetséges lett volna! Azon egy cseppet se csodálkoznak, hogy ötödfél év alatt a némettel együtt nem birtuk legyőzni az ántántot, de hogy a veszített háború és a forradalom után egymagunk egy hónap alatt le nem győztük, azt nem tudják megérteni.

Azt nem panaszolják, hogy a háborús politikusok mért veszítették el a háborút, de azon szörnyen felháborodnak, hogy mikor már teljesen elvesztették a háborút a generálisok és a politikusok, mért nem nyerte meg akkor Károlyi!

Mackensen.

Azt mondják: ott volt Mackensen 200.000 katonával, jelentette Károlyinak, hogy kész megvédeni az országot.

Nem igaz, nem jelentette. Mutassák meg azt a jelentést, mutassanak róla valami adatot!

Hát azt hiszik, hogy ha Mackensennek 200.000 harc-képes embere van, akkor ő Károlyitól vár utasítást és parancsot? S engedelmeskedik Károlyinak és hazaküldi a csapatait? Hisz Károlyinak semmi ereje nem volt, harminc katonája nem volt! Hiszen ha Mackensennek ép és használható a serege, akkor ő a korlátlan úr Magyarországon, elfogja az egész kormányt s azt cselekszi, amit akar. Hiszen ha abban az időben ötezer főnyi jól fegyverzett és jól fegyelmezett csapattal bevonul valaki Budapestre, ellenállás nélkül átveheti az egész kormányhatalmat! A német generálisok pedig, ha erejük van, nem igen szokták a kormányoktól kérdezzetni, hogy mit sza-

bad tenniök s nem igen szoktak idegen kormányoknak engedelmeskedni.

Az igazság az, hogy *Mackensen* hadserege is már teljes felbomlásban volt, nem akart harcolni, nem akart semmi egyebet, csak hazamenni.

Az ántánt ránk parancsolt, hogy internáljuk. És ezt a kötelezettséget már a volt hadsereg főparancsnokság is elvállalta a sokat magasztalt *Diaz*-féle fegyverszüneti szerződésben. Ennek a szerződésnek az ötödik pontja kiköti, hogy a német csapatoknak 15 nap alatt el kell vonulniok, ami itt marad, azt internálni kell. Ugyanezt rendeli a *belgrádi* fegyverszünet is. Mi úgy internáltuk, hogy egy hét alatt az egész német sereg átment a határon. Akkor jött az ántánt parancsa, hogy legalább *Mackensen* internáljuk. Huzódoztunk, halogattuk. Parancs jött parancs után, sürgetés, fenyegetés. Kénytelenek voltunk engedelmeskedni, nem szállhattunk szembe az ántánttal. Hercegi módon elhelyeztük *Mackensent* a főthi kastélyban. Pár nap múlva ántánt-katonák körülfogták a kastélyt és elvitték *Mackensent*. Tiltakoztunk. Mit tehettünk egyebet? Ma még *Károly* királyt is visszaküldte a kormány, mert az ántánt így parancsolta. Hát akkor nekünk miért vetik a szemünkre, hogy kényszerüsből engedelmeskedtünk az ántánt parancsának?

A *Diaz*-szerződés.

Azt mondják: a *Diaz*-féle fegyverszüneti szerződés biztosította Magyarország területi épségét, *Károlyi* pedig ezt nem fogadta el, lement *Belgrádba*, s a *belgrádi* fegyverszünetben lemondott az ország integritásáról. Ezért darabolták fel Magyarországot.

Ennél együgyűbb és rosszhiszeműbb mesével még sohase ámitották ezt a szegény nemzetet.

Először is minden értelmes ember tudja, hogy a fegyverszünet csak ideiglenes egyezség, amely a békekötésig rendezi a helyzetet. Tehát fegyverszüneti szerződésben sohase rendelkeznek országok területéről. Magyarország területi épségét nem a *belgrádi* fegyverszünettel adták fel, hanem a békeszerződés aláírásával.

Másodszor: aki csak belenéz is abba a *Diaz*-féle fegyverszüneti szerződésbe, rögtön látja, hogy annak a területi rendelkezései kizárólag csak Ausztriára vonatkoz-

tak és kizárólag csak az olasz frontra. Megjelent ez a szerződés 1818. november 5-én valamennyi magyar lapban. A vezérkar maga is ezzel a bevezetéssel tette közzé: Az olasz harctéren fegyverszünetet kötöttünk.

Harmadszor: Franchet d'Esperay marsall Károlyi kérdésére határozottan kijelentette, hogy a Diaz-féle szerződés csak az olasz frontra vonatkozik s a déli frontra és Magyarországra nézve ő van felhatalmazva fegyverszünetet kötni.

Hát vajjon Franchet marsall hazudott?

Belgrádból Franchet útján ezt a táviratot küldte Károlyi Clemenceauhoz:

„A fegyverszünetet a magyar kormány képviselői csak abban az esetben írják alá, ha az ántánt biztosítja a magyar állam mai határait minden idegen támadással szemben, akár cseh, akár román vagy délszláv részről.”

Igy beszél az, aki fel akarja adni az ország épségét?

És olvassák végig a belgrádi fegyverszünetet: hol van abban még csak nyoma is az ország integritásáról való lemondásnak? Annyit állapít meg, hogy az ántánt a békekötésig ideiglenesen katonailag megszállja a Marosig terjedő részt, de a polgári igazgatás ezen a területen is a magyar kormány kezében marad.

Az ország integritása szempontjából a belgrádi fegyverszünet semmivel se volt rosszabb a Diaz-félénél, egyéb tekintetben pedig jobb volt.

Csak el kell olvasni a két fegyverszüneti szerződést, — világosan láthatja mindenki, hogy így van. Persze senki se olvassa el, hanem elhiszi mindenki vakon a valótlanságokat, amiket mondanak róluk. Magyar szokás ez. Hány emberrel találkoztam, aki élesen bírálta az én földreformomat! Kifogásolt benne sok dolgot, persze csupa olyat, ami egyáltalában nincs is benne. Hosszu vitatkozás után megkérdeztem: olvastad legalább azt a földreformot? Bevallotta, hogy sohase olvasta.

Sokaktól egyenesen azt hallottam, hogy az ántánt egyáltalában nem is akarta feldarabolni Magyarországot s ezt biztosította is a Diaz-féle szerződésben, de miután Károlyi lement Belgrádba külön fegyverszünetet kötni, hát elhatározták, hogy most már felosztják az országot. És ezt így hiszi ma is igen sok intelligens magyar ember, mikor már közzé is vannak téve a szerződések, amikben

az ántánt már 1916-ban megállapodott az ország felosztására. Milyen javíthatatlanul naivak vagyunk mi magyarok!

Az ország megszállása.

A belgrádi szerződés jó volt és ha megtartották volna ezt a szerződést, akkor valahogy mégis boldogulhatott volna Magyarország.

Hol volt kikötve abban a szerződésben, hogy mi tartozunk átadni Felsőmagyarországot a cseheknek, Erdélyt a románoknak, Bácskát a szerbeknek? Ellenkezőleg, világosan meg volt állapítva, hogy a katonailag megszállandó részen kívül az ország területe sértetlenül marad.

A szerződés ellenére december 3-án már jött az ántánt parancsa, hogy adjuk át Felsőmagyarországot a cseheknek, Erdélyt a románoknak, a Bácskát a szerbeknek. Tiltakoztunk, hivatkoztunk a belgrádi szerződésre, nem adtak rá semmit. Parancs parancs után jött: rögtön kiüríteni a területeket s átadni.

Igy történt. Nem igaz, hogy az ország megszállása a szerbek, csehek és románok magánvállalkozása volt. Az egész ántánt parancsa volt ez, az egész ántánt hivatalos akarata, a keleti ántánt-seregek főparancsnoka közölte velünk és ha mi védekezni akartunk, az egész ántánt ellen kellett volna felvennünk a harcot. Akkor pedig még ott állott, az ántánt parancsának a nyomatékául, Franchet hadserege és Diaz hadserege. Gondolhatunk-e fegyveres ellenállásra?

Próbáltunk azért védekezni, csapatokat küldeni, hiszen irtak akkor felőle sokat. Hiába volt minden. Fegyverrel már lehetetlenség volt megvédeni az országot.

Azt mondják: ha védjük a határokat, egyetlen szerb se jöhetett volna be az országba, a románokat is kiverhettük volna. Istenem, hát nem tudják, hogy nem a szerbek és románok parancsa volt a területek átengedése, hanem az ántántfőparancsnokságé? Nem a szerbek és románok ellen kellett volna védekeznünk, hanem az egész győztes ántánthaderő ellen! Képzelteti-e józan ítéletű ember, hogy egymagunk megbírhattunk volna vele, mikor lám, a nálunk huszonötször erősebb német még ma se mer velük szembeszállni!

Népszavazás.

Egyetlen reményünk maradt: a béketárgyalás. Még akkor lehetett bízni valamit a wilsoni gondolatban, a népek önrendelkezési jogának az elvében, a földrajzi, természeti és gazdasági helyzet erejében. Még lehetett némi reménységünk, hogy a béketárgyaláson elfogadják a népszavazást a magyar területekre.

Azt mondják: együgyűség volt ebben bizakodni. Hát mondják meg, *mit tehattünk volna egyebet?* Mi más fegyverünk lehetett? Mi más támasztékunk?

Arra erősen el voltunk határozva, hogy *a népszavazás elfogadása nélkül nem írjuk alá a békeszerződést.* Nem is irtuk volna alá semmi esetre. Világosan megmondta ezt Károlyi március 2-án Szatmáron: „Ha olyan békét akarnának aláíratni velünk, amely Magyarország szétdarabolását jelenti, akkor én azt a békét soha aláírni nem fogom.”

Most is, azt hiszem, jobb lett volna megtagadni a béke aláírását. Nagyon rövid nyilatkozatban kijelenteni, hogy Magyarország ragaszkodik a népek önrendelkezési jogának wilsoni elvéhez és az ebből folyó népszavazáshoz, tiltakozik az ellen, hogy népeket megkérdezésük nélkül, sőt akarataik ellen birkanyájak módjára kiszakítsanak az eddigi államukból s más államokba kényszerítsenek és bármi következze is rá, nem fogadja el a népszavazást megtagadó népjogellenes békét.

Ez a legtisztább, legnemesebb és legemberibb álláspont. Ezt megértette volna az egész emberiség. És megdöbbszent volna rajta. Az ilyen elszánt lépésre felfigyelt volna a világ. És az a tény, hogy mi a népszavazás megtagadása miatt utasítjuk vissza a békeszerződést, bizonyosan felrázta volna az emberiség lelkiismeretét. Szenvedtünk volna, de a magyar ügy a népszabadság ügyévé, az emberiség ügyévé vált volna s ez hozta volna meg a feltámadásunkat. Így nem sokat törődik velünk a világ. Hiszen elfogadtuk a békét, aláírtuk, hát mit panaszkodunk?

A magyar békeküldöttség teljesen ugyanazt az álláspontot képviselte Trianonban, amit mi már előbb is olyan sokszor kifejtettünk az ántánthoz intézett jegyzékeinkben. De nem vonta le belőle azt a következtetést, amit mi le

akartunk vonni: hogy a népszavazás nélkül nem írjuk alá a békeszerződést.

Még így is az a tény a mi legnagyobb erősségünk, hogy mi követeltük a népszavazást s az ántánt nem fogadta el s a népek megkérdezése nélkül, a népek akaratára ellenére szakította szét az ország ezeréves területét. Ezt kellene hirdetnünk, ezt az egy tényt kellene folyton az emberiség fülébe kiáltanunk, mert ezt megéri rögtön minden ember. Ez fogja rokonszenvéssé tenni, ez fogja az emberi igazság ügyévé tenni a magyar ügyet. Sajnos, most éppen semmi se történik ennek a hirdetésére.

Az izgatás.

Azt mondják: igaz, a forradalom a háboru elvesztése után tört ki s akkor már felbomlott a hadsereg. *De a hadsereget a destruktív elemeknek, a pacifistáknak és különösen Károlynak az izgatásai bomlasztották fel és emiatt vesztettük el a háborút.* Néha egyenesen úgy tűntetik fel egyes magyar lapok, hogy a központi hatalmak az egész háborút kizárólag a Károlyi-párt izgatása miatt vesztették el. A magyar destruktívek izgatása miatt bomlott meg a német front, a bolgár front, sőt lehet, hogy a törökök is a miatt kapituláltak.

Sajátságos: a háboru kitörésében minden felelősséget elhárítunk magunkról, a háboru elvesztésének pedig a teljes felelősségét egyedül magunkra vesszük.

És ebből egy szó se igaz. A háboru elvesztésében semmi részük sincs a magyaroknak. A háborút a németek vesztették el és a bolgárok. Sőt ez a háboru el volt vesztve már mikor megindult. Lehetetlen volt megnyerni. A „Budapesti Hírlap” 1921 március 15-iki számában azt mondja a német közéletnek egy kiváló személyisége: „A német politika már 1916 vége óta tudta, hogy a háborul elvesztették.”

És mégis azt mondják, hogy a háboru az 1918-iki magyar izgatások miatt vesztett el!

Ezt írják mindig. *De mai napig a legkisebb komoly adatot, a legtávolabbi bizonyítékot nem láttunk arra, hogy tényleg ilyen izgatás folyt, különösen pedig, hogy a Károlyi-párt izgatott.* Ez nem is igaz, mert a Károlyi-párt soha egyetlen szóval, egyetlen betűvel nem izgatta a katonákat arra, hogy ne harcoljanak.

Aki azt mondta a katonáknak, hogy tagadják meg az engedelmességet és tegyék le a fegyvert, az csakugyan gonosztevő, azt fel kell akasztani. *De hát mért nem tudnak mutatni legalább egy ilyen embert?* Hová lettek azok az izgatók? Mind meghaltak? Mért nem nyomozzák ki őket? Hisz a hatóságoknak kötelességük elfogni a bűnösöket és megbüntetni a bűnt!

Ha volt izgatás, mért türték a parancsnokok? Mért nem fogatták el az izgókat? Mért nem akasztották fel?

Azt mondják, jöttek a frontról haza ép csapatok, a határon eléjük mentek zsidógyerekek és felbomlasztották őket. Mért nem nyomoznak ki legalább egyet abból a sok zsidó gyerekből? Mért nem büntetik meg?

Azt mondják: ujságok is izgattak, destruktív ujság-cikkek. Istenem, hát hol az ügyészség? Mért nem indít eljárást azoknak a cikkeknek az írói ellen? De nemcsak úgy, hogy: „Az Est“, a „Világ“, — hanem tessék megmutatni a cikket, tessék megmutatni, hol van abban a katonák izgatása? Én egyetlen ilyen cikket se láttam soha!

És hol a cenzura? Hiszen a cenzura engedelme nélkül egyetlen sor se jelenhetett meg a lapokban! Mért nem veszik elő azt a bűnös cenzort, aki engedett megjelenni ilyen izgató cikkeknek? Hisz az a cenzor még bűnösebb, mint a cikk írója, mert az megszegte a hivatali kötelességét, ha nem akadályozta meg az ujságcikkkel való izgatást.

Azt mondják: Károlyi levelet irt a katonákhoz, hogy ne harcoljanak. Hol az a levél? Mutassanak csak egyet is belőle! Vagy legalább álljon elő valaki, aki látta! (De nem Hüttner vagy Heltai Viktor!)

Egyetlen adat sincs rá, hogy a függetlenségi párt izgatott volna. Sőt, bizonyos, hogy a függetlenségi párt a kormány kérése folytán leküldte két tagját a fellázadt pólai matrózok csillapítására. Mégis hangzik szüntelenül az izgatás gyűlölködő vádja!

Mindenáron azt kell hirdetni, hogy a forradalom okozta az ország feldarabolását. Hogy meggyűlölje a nép a forradalmat és a forradalmi öt pontot.

Nem igaz, kézzelfoghatólag nem igaz. Mégis hirdetik. Nem bizonyítják semmivel, csak hirdetik makacsul. A szegény magyar könnyen elhisz mindent.

A háboru.

A háborura nem is panaszkodik senki. Azt nem vádolják, nem kárhoztatják. Az ártatlan mindenben. Pedig a háboruban halt meg egymillió magyar ember, nem a forradalomban. És aki csak egyszer kezd egy kicsit józanul gondolkozni, rögtön belátja, hogy nem a forradalomból következett Magyarország feldarabolása, hanem az elvesztett háboruból.

A háboru kérdését könnyen elintézik. A magyar politikusok ártatlanok benne. Hiszen Tisza ellenezte a háborút.

Arra még nem hallottam feleletet, hogy ha ellenezte, ha a magyar nemzetre rossznak, veszedelmesnek, kockázatosnak találta, akkor miért írta alá a hadüzenetet? Hiszen az államférfi csak olyannak a végrehajtására vállalkozhatik, amit jónak, helyesnek talál, ami egyezik a meggyőződésével. A saját akaratát, a saját meggyőződését hajtja csak végre, nem a mások parancsát — még hozzá idegenekét. Amit pedig nem talál jónak, azt nem hajtja végre, hiába parancsolják. Inkább lemond. Különösen az olyan erős lelkű és szilárd jellemű férfiú, mint Tisza István!

Egész bizonyos, hogy ha Tisza szilárdan ragaszkodik az álláspontjához, megtagadja a hadüzenet ellenjegyzését, s bejelenti lemondását, akkor Ferenc József nem izenhetne volna meg a háborút, s nem pusztult volna el Magyarország. Mert semmi esetre se akadt volna magyar politikus, aki merte volna vállalni a hadüzenet szörnyű felelősségét, és ha igen, azt a politikust rögtön leszavazta volna az országgyűlés.

Irtózatós kép: tizenegy ember ül a koronatanácsban, amely elhatározza a világ legborzalmasabb háborujának a megindítását. A tizenegy közül egyetlen egy magyar. Az egy magyar ellenzi a háborút, a többi megszavazza. Megizenik a háborút a magyarság akarata ellenére és ez a hadüzenet Magyarország halálos ítélete. Budapesten pedig Isten tudja, honnan toborzott hangos tömegek járvák végig az utcákat és mámorosan éltetik a háborút és a szegény magyar nemzet öntudatlanul beleszédül a legszörnyűbb világháboru halálos lázába!

Mikor mi követeltük az önálló hadsereget, önálló bankot, mikor követeltük, hogy a hadüzeneti jog a nem-

zetet illesse, azt mondták, hogy hallgassunk, mert konfliktusba keveredünk az uralkodóval. Az uralkodóval való konfliktustól gondosan óvták a nemzetet. Az egész világgal való konfliktusba milyen ellenkezés nélkül engedték belesodortatni!

A hazáért mindent szabad kockára tenni, csak a hazát nem. Itt pedig, ugy-e, a hazát tették kockára. És miért?

Ugy is kitört volna.

Azt mondják, belekényszerítettek minket a háboruba. Előbb-utóbb ugyis kitört volna, mert az ellenségeink akarták. Lehet. Bár én azt hiszem, hogy józan politikával teljesen elkerülhette volna Európa a világháborút, vagy legalább Magyarország elkerülhette volna, hogy résztvegyen benne. Mégis az igaz, hogy a francia és az orosz militaristák akarták a háborút. *De mért szereztük meg nekik azt az óriási erkölcsi előnyt, hogy mi izenjük meg a háborút, hogy mi legyünk a támadók és ők a megtámadottak?* Hiszen a diplomácia ugy intézhette volna, hogy ők legyenek kénytelenek hadat izenni. És ha forma szerint is mi vagyunk a megtámadottak, akkor egész bizonyos, hogy az amerikai közvéleményt sohase lehetett volna rábírni az ellenünk való beavatkozásra!

Vagy legalább mért nem kerestek ki a nagy leszámolásra olyan okot, olyan alkalmat, amelyben Olaszország is velünk jön? Például valami szerb-olasz konfliktust.

Ehelyett valami csodálatos balkezűséggel kiválasztották éppen azt az időpontot és éppen azt a szövetségi csoportosulást, amelyben már eleve lehetetlenség volt győznünk. Ilyen diplomáciai apróságokon mult Magyarország élete.

Miért nem kötöttek békét?

És még kevésbbé hallottam feleletet a másik ropant kérdésre: *mért nem kötöttek rögtön békét, mikor látták, hogy már nem lehet győzni?* Mért huzták a háborút a teljes összeomlásig?

Ferenc Józsefnek az előbbi háboruiban csodálatos jó érzéke volt az ilyen iránt. A legelső veszített ütközet után rögtön békét kötött, még áldozatok árán is. Mert jól tudta, hogy ha egyszer teljesen legyőzik, abba belepusztul az ő rozoga birodalma.

Most vitték az örületig, a végpusztulásig.

Egész 1917 végéig az ántátnak még nem volt végleges szándéka felosztani Magyarországot. 1917 december 5-én még azt mondta Lloyd George, hogy Ausztria-Magyarország feldarabolása nem tartozik Anglia hadicéljai közé. Ha erre rögtönbékét ajánlunk, vagy ha békét ajánlunk bármikor 1917 végéig, meg van mentve Magyarország.

Magyarország kezdettől fogva sohase akart se területnyereséget, se hadikárpótlást. Hadikárpótlás nélkül és területnyereség nélkül pedig 1914-től egész 1917 végéig bármikor békét kaphattunk volna.

Ha 1916 decemberben Wilson békefelhívását rögtön elfogadjuk fentartás nélkül, meglett volna a béke. De Németország kertelt, nem akarta közölni a hadicéljait. Ezért pusztult el Magyarország.

Scheidemann beszél a pápa 1917-iki közvetítéséről. Elmondja, hogy az ántánt elfogadta volna a békét, ha Németország lemond Belgium elfoglalásáról. A német hadvezetőség nem akart lemondani. Ezért folyt a háború tovább, ezért halt meg Magyarország.

1918 január 8-án tette közzé Wilson a 14 pontját. Egyetlen szót kellett volna felelnie rá a központi hatalmaknak: elfogadjuk. S megvan a béke. Mi 1918 október 4-én jelentettük ki, hogy elfogadjuk. Akkor már késő volt.

És ha Breszt-Litovszkban tiszta békét köt a német, hadikárpótlás nélkül és területnyereség nélkül, a világ-béke következett volna belőle. Nem, nekik hódítás kellett és kárpótlás. Még a szegény megszédített Magyarország is boldog volt, hogy apró területeket kapott a román békében. Ez lett a halálunk.

1914. szeptemberében, a marnei nagy vereség után már világos volt, hogy Németország nem győzhet. Ha ettől kezdve egész 1917. végéig bármikor is békét kínál a német, kártérítés és területszerzés nélkül, biztosan megkapja. És akkor épségben marad Magyarország.

Miért nem kötöttek békét a németek? Mert a német császár jól tudta, hogy ha békét köt győzelem nélkül, akkor elveszti a trónját!

1914. október óta már tisztán csak a német császári trónért harcolt a magyar nemzet. Azért halt meg egymillió magyar. Azért pusztult el Magyarország.

És Elzászáért. Mert egészen bizonyos, ha Németország 1918-ig bármikor hajlandó átadni Elzászt, rögtön kész a béke.

Nemrég közölték a lapok, hogy milyen irtózatossá békefeltételeket szabott még 1917. elején is a német császár, mennyi kárpótlást és mennyi területet követelt. Borzasztó elgondolni, hogy ezért véreztünk mi magyarok 1917 óta s ezért pusztult el az országunk: a német császár hódítási örülete miatt!

A hazáért nem szabad kockáztatni a hazát. A német császári trónért és Elzászáért szabad volt.

Már szoltam arról az előkelő német közéleti egyéniségről, aki azt mondta a „Budapesti Hírlap” 1921 március 15-iki számában: *a német politika már 1916 vége óta tudta, hogy a háborút elvesztettük.*

És ugyanaz a „Budapesti Hírlap”, amely kiadta ezt a nyilatkozatot, még 1918 októberében is azt hirdette, hogy nekünk nem szabad békét kérnünk, hanem minden áron hajszolnunk kell a teljes háborús diadalt.

És lám, ezek a lapok a derék, hazafias, konstruktív lapok. Amelyek pedig a békét sürgették, mert látták, hogy másképp elvesz az ország, azok a destruktívok és a hazaárulók.

És ugyanezek a konstruktív lapok ma is így irnak még: „Győztünk minden fronton s akkor az árulás kicsavarta kezünkben a fegyvert.” Így irnak, amikor ugyancsak az ő cikkeik szerint már 1916-ban bizonyos volt, hogy elvesztettük a háborút! Hogy mérgezik még mindig ennek a szegény átokvert nemzetnek a lelkét!

És ezt hirdetik a templomi szószékről is, az akadémiai zöld asztal mellől is. Pedig ez a valótlanság nem válik valósággá, ha a Magyar Tudományos Akadémián mondják is legmagasabb ajkak.

Holló Lajos.

1918 elején felszólalt a képviselőházban Holló Lajos és követelte a sürgős békekötést. A többi pártok tagjai tiltakozásuk és megvetésük jeléül *valamennyien kivonultak az ülésteremből.* Ma mindenki elismeri, hogy akkor békét kellett volna kötni, mert ezzel még meg lehetett volna menteni az országot. De akik akkor a békekötés ellen tiltakoztak, most azok a derék emberek és a jó politikusok. Akik pedig az országot megmentő béke mellett szólaltak fel, azok gonosztevők.

Huzták az összeomlást.

1918. nyarán már erős bomlásban volt a hadsereg. Mindenünnen jelentették a bomlás tüneteit. Józaneszü hadvezér, ha látja, hogy bomlani kezd a hadserege, rögtön békét köt, mert jól tudja, hogy az egyszer megindult bomlást lehetetlen feltartóztatni. Miért nem tettek így? Miért várták be a teljes felbomlást?

Andrássy Gyula grófot — a könyve szerint — 1918. október 5-én Bécsbe hívták s közölték vele, hogy elvesztettük a háborút. S Andrássy csak október 25-én kért fegyverszünetet, Miért vártak addig? Október 5-én még volt hadsereg, akkor még lehetett volna menteni valamit. Okt. 25-én már nem volt hadsereg. A tétovázásnak ez alatt a husz napja alatt bomlott fel teljesen. Ez az elvesztegetett husz nap adta meg a kegyelemdőfést a haldokló országnak. Ki felelős ezért?

Ki a hibás?

Azt mondják: a magyar politikusok nem hibásak. Nem köthettek békét, mert nem engedte Németország.

Istenem hát nem látták, hogy itt nem Németország élete van kockán, hanem Magyarországé? Mert Németország tiszta német, azt nem darabolhatják fel, de Magyarországot feldarabolják, ha legyőzik. Nem tudták, hogy mi az ára Románia harcbalépésének? Nem tudták, hogy mit ígért az ántánt a cseheknek és a szerbeknek? Nem érezték, hogy már csak a gyors békekötés mentheti meg Magyarországot?

Azt kellett volna mondani a németnek: Nem bírjuk tovább, nem visszük halálba Magyarországot. Vagy békét kötsz azonnal, vagy külön békét kötünk!

Milyen szívesen kötött volna velünk külön békét az ántánt még 1918. elején is! És biztosította volna Magyarországot épségét.

Azt mondják: becstelenség lett volna cserbehagyni a szövetségesünket. Lovagiatlanság lett volna.

És ezért pusztultunk el. Hogy lovagiasak maradhassunk.

Istenem, hiszen 1918. október 25-én tényleg elszakadtunk Németországtól. Tényleg külön békét ajánlott az ántántnak Andrássy Gyula gróf.

Hát akkor már nem volt becstelenség? Akkor, ami-

kor már késő volt! Csak addig lett volna becstelenség, amíg megmenthettük volna vele az életünket?

Mi történt volna Magyarországgal, vagy a monarchiával, ha idejében külön békét kér s így megmenti magát a felosztástól? Megvetette volna a világ, mert nem akart meghalni a német császárárt? Kigolyózták volna a Nemzeti Kaszinóból, mert lovagiatlanul járt el?

A poroszok nem cserben hagyták Napoleont 1812-ben? Sőt rögtön ellene is fordultak, ők, az addigi szövetségesei! Ki veti meg ezért őket?

És Olaszországot nem árulónak kiáltották-e a magyar politikusok, mikor beavatkozott ellenünk a háboruba? És ma nem ugyanazok a magyar politikusok járnak Olaszországba és csinálnak olasz-magyar egyleteket és olasz-magyar bankokat?

Egyes ember meghalhat a lovagiasságért. Egy nemzetnek legelső a saját élete. Minden egyéb csak azután következik.

Hát a háborus kormányok tagjaitól senki se kérde meg, hogy miért egyeztek bele a hadizenetbe? És miért nem követelték idejében az országmentő békekötést? Ezeket senki se vonja felelősségre?

1916. óta tudniok kellett, hogy el van veszve a háboru és mégis türték, hogy őrjöngjön tovább és e miatt halt meg több mint félmillió magyar ember. Ki felel ezért?

Azok mind ártatlanok. Csak mi vagyunk bűnösök, akiknek akkor adták át a kormányt, amikor már nem lehetett segíteni az országon!

Rábocsátották az ország épületére a háboru szörnyű árvizét, rajta hagyták ötödfél esztendeig, s mikor már elkezdett omlani az épület átadták nekünk: most segítetek rajta. (Tisza István mondta október 17-én: most jöjjenek azok, akik a háboru ellen voltak, próbáljanak segíteni!) És mert már késő volt, már nem lehetett segíteni, most minket vádolnak és azt mondják, mi döntöttük romba az épületet.

Én nem mondom, hogy rosszat akartak a háborus kormányok emberei, mikor türték a háboru elhuzását és nem követelték a békét. Bizonyos, hogy nem akarták tudatosan megrontni az országot. Csak tulságosan gyengék voltak és tulságosan szolgalelkűek a német császár iránt. De az lelketlenség tőlük, hogy most az ország romlásá-

nak minden felelősségét arra a forradalomra hárítják, a mely már nem segíthetett, mert akkor jött, mikor már el volt veszte az ország!

Ha ugyanez a forradalom egy esztendővel előbb tör ki: *meg van mentve Magyarország.*

A közjogi helyzetünk.

A mi nyomorult közjogi helyzetünk sodort a pusztulásba. Az, hogy hozzá voltunk láncolva Ausztriához és Ausztria által Németországhoz. Ahogy Milotay István írta: „A „Morning Post” joggal nevezett minket a németek szeréhez láncolt kutyáknak, mi magunk aljasítottuk magunkat azzá.”

Megmondta ezt Kossuth Lajos 1875-ben: a kiegyezésből és az utána következő német szövetségből biztosan háboru lesz és abba Magyarország fog belepusztulni.

Most már elismeri mindenki, hogy *átok volt rajtunk az osztrák közösség.* De azért azok az emberek a destruktívek és országrontók, akik mindig ez ellen a közösség ellen küzdöttek.

Mindenben, mindenben igazolták az események a függetlenségi párt álláspontját. Romlásunk lett a közös hadsereg, a közös vámterület, a közös bank, a közös külképviselet.

Tisza István keserűen vezekelt 1918 október 17-én a képviselőházban, mikor ezeket mondta:

„A hadsereg teljes különállását akarjuk... A külfügyekre nézve is külön képviseletet kívánunk... Tartózkodnunk kell a Németországgal és Ausztriával való külön szövetségtől...”

Szóval, most egyszerre ő is akarta mindazt, ami ellen egész életében olyan szenvedélyesen küzdött. Akarta már az általános választójogot is. Mindebben igazat adott az addigi ellenfeleinek, mindebben megtagadta az egész multját, az egész életét.

Mi egész életünkben a külön hadsereget akartuk és a külön külfügyi képviseletet és az Ausztriával és a Németországgal való szövetség megszüntetését. Mi destruktívek vagyunk és az ország ellenségei. Akik mindig a külön hadsereg ellen, a külön külfügyi képviselet ellen voltak, a német és osztrák szövetségért rajongtak és így juttatták el az országot a háborúhoz, azok az ország jó-

tevői. Szegény, lázbeteg magyarság, mi mindent el lehet hitetni veled!

Nincs ehhez fogható csodálatos jelenség az emberi történelemben: négyszáz esztendeig harcol a magyar nemzet a Habsburg-zsarnokság ellen; négyszáz esztendő múlva pedig háboruba megy a Habsburgok mellett és meghal értük! — Ez lesz az emberi történelem legkülönösebb és legszomorubb nemzet-lélektani rejtélye. Milyen csodálatos naivsággal — vagy még csodálatosabb rossz-hiszeműséggel — mondják most: lám, amíg Habsburguralom volt, addig megvolt Magyarország, amíg a munkapárt vezetett, addig nem darabolták fel az országot! Istenem, hát nem a Habsburg-hatalom izente meg a háborút? Nem a munkapárt szavazta meg a háborút? És nem a háborúból fakadt Magyarország romlása? Nem igaz, hogy azért állhatott fenn Magyarország a forradalomig, mert együtt volt Ausztriával s azért pusztult el, mert elszakadt tőle. Az az igaz, hogy éppen azért veszítettük el a hazánkat, mert együtt voltunk Ausztriával és így belesodródunk a háboruba. Most azt mondják: Magyarország nem akarta a háborút, csak az Ausztriával való szerencsétlen kapcsolat miatt sodródott bele. És ez tényleg igaz. De nem mi küzdöttünk-e teljes életünkben ez ellen a vészthozó osztrák közösség ellen és nem Tisza István törte-e le mindig a küzdelmünket az erőszak és a korrupció fegyvereivel? Mikor Párisba és Pétervárra készültünk, azt mondták: ez hazaárulás. Mind hazaárulónak kiáltották, aki szabadulni akart a végzetes német szövetségtől!

Csak a háboru a romlás oka.

Egyedül és kizárólag a veszített háboru okozta Magyarország romlását. Mert mi volt a romlása ennek az országnak? A négyhónapos bolsevizmus? A román megszállás pusztítása? Szörnyű csapások voltak ezek is, de ezeket két-három év alatt ki tudta volna heverni az ország. Az igazi romlás, a halálos romlás az ország feldarabolása volt, amelyet a mostani kormányrendszer által elfogadott trianoni béke pecsételt meg. Ezt pedig egyedül és kizárólag a veszített háboru okozta.

Ma persze más dolgokban keresik az ország szétszaggatásának az okát. Mindenki abban, amire a legjobban haragszik. A destrukcióban, a szabadelvűségben, a

korruptióban, a szabadkőművesekben, a zsidókban. A Rákóczi-gyalázó történettudós egyenesen Kossuth Lajosra vezeti vissza az ország szétszaggatásának a felelősségét, mert Kossuth Lajos kezdte azt a liberális irányt, amely idáig juttatta az országot. Csak magát a háborút nem említik, azt nem vádolják, mintha az teljesen ártatlan lenne a dologban.

Nálam hevesebben senki se gyűlölte a korrupciót, de az bizonyos, hogy lehetett volna itt még száz esztendeig korrupció is, liberalizmus is, szabadkőművesség is, meg zsidóság is, Magyarország feldarabolása mégse következett volna be, ha el nem kezdik a háborút. A háborút pedig nem mi vesztettük el, hanem a németek és nem szabadkőművesek, zsidók, destruktívak, defetisták és egyéb gonosztevők aknamunkája miatt vesztették el a németek, hanem azért, mert olyan volt az erők aránya, hogy lehetetlenség volt győzni a német résznek.

Egy értelemben mégis oka talán a korrupció az ország romlásának. Mert a korrupció segítette az ország élére azt az országgyűlési többséget és azt a kormányt, amelynek éppen e miatt az eredete miatt nem volt elég ereje arra, hogy Béccsel szemben megakadályozza a hadüzenetet. Ha Justh Gyula lett volna kormányon 1914-ben, egészen biztosan nem izenték volna meg a háborút, mert ő feltétlenül megtagadta volna a hadüzenet ellenjegyzését. És akkor ma is épségben állna Magyarország.

Nemzetiségi viszonyok.

Másik oka a feldarabolásnak Magyarország szerencsétlen nemzetiségi viszonyaiban van. Ha egységesen magyar lett volna Magyarország lakossága, bizonyára nem darabolták volna fel.

Mért nem tudott ezer év alatt se összeolvadni Magyarország népe egy nemzetté, mint ahogy összeolvadt Olaszország, Franciaország, Angolország sokféle fajtájú, sokféle eredetű népessége, — erről sokat lehetne írni. Legnagyobb része van ennek a szerencsétlen helyzetnek a felidézésében az országot ért szörnyű csapásoknak, de különösen a négyszázados Habsburg-uralomnak. Például a Bácska elszakítását a háboru elvesztése mellett kétségtelenül annak köszönhetjük, hogy a XVIII. század elején a Habsburgok szerbekkel telepítették be ezt a gazdag

földet. Csak azért, hogy evvel is gyengítsék a magyarságot. Mohács előtt az egész Bácska szinmagyar volt, egészen Nándorfehérvárig.

Ma talán még a szerbek betelepítését is a forradalomnak és a destruktív sajtónak a terhére írják. Ugyanazok, akik 1918 novemberében rajongva lelkesedtek a forradalomért!

Hogy fogadták a forradalmát?

Az októberi forradalom a bűnösen elhuzott háboru gyűlöletéből, az ország halálos veszedelmének érzetéből és a tömegek elkeseredéséből fakadó nemzeti forradalom volt. Évszázados nagy nemzeti törekvéseket valósított meg: az ország függetlenségét, elszakadását Ausztriától, a teljes demokráciát. *És ehhez a nemzeti forradalomhoz lelkesedéssel csatlakozott az egész ország.* Nincs egyetlen testület, amely ne sietett volna felesküdni a nemzeti tanácsra. A Nemzeti Kaszinó tagjai és a Lipótvárosi Kaszinó tagjai egyforma buzgósággal mentek hódolni a nemzeti tanácshoz.

Mind csak a terror miatt?

Én nagyon szégyelném, ha azok a kiváló férfiak, főhercegek, főpapok, főurak, politikusok, bankárok, ujságírók most mind azzal védekeznének, hogy ők jobb meggyőződésük ellenére, pusztán a terror kényszere alatt esküdtek fel a nemzeti tanácsra és magasztalták szóval és írásban a forradalmat.

Erőszakkal kényszeríthetnek engem arra, hogy ne mondjam el, vagy ne írjam meg, amit akarok. De nincs a világnak erőszaka, amely arra tudna kényszeríteni engem, hogy elmondjak vagy leírjak olyat, amit nem akarok s ami ellenkezik a meggyőződésemmel. Ez természeti lehetetlenség.

Senki és semmi nem tudott engem rábírní arra, hogy csak egyetlen dicsérő szót is mondjak vagy írjak a bolsevizmusról, pedig akkor csak volt elég súlyos terror! A legérthetlenebb dolog számomra, ha komoly, felnőtt emberek nem restelnek avval állni elő, hogy ők terror hatása alatt mondtak vagy irtak valamit. Ki biztosít arról, hogy holnap majd nem állnak-e fel megint nagy szemforgatással s nem jelentik-e ki arra is, amit ma hirdetnek: terror

hatása alatt mondtam! Lehet-e bizni az ilyen emberek szavában?

Nem volt nekünk szükségünk terrorral huzni magunkhoz az embereket. Éppen az volt a bajunk, hogy tulságosan özönlöttek hozzánk, dolgozni se tudtunk miattuk.

Emlékezzenek csak vissza azok a magyar urak, akik ma úgy átkozzák a forradalmi kormányt, hány járt közülök nálam, hány sietett jelenteni a lelkesedését, a csatlakozását, magasztalta a forradalmat, kárhoztatta Tiszát és a Habsburgokat! Még olyanok is, akik előbb ismert hivei voltak Tiszának. Emlékezzenek csak!

Nincs mit szégyelni rajta!

Én azt hiszem, nincs oka a magyar nemzetnek letagadni és szégyelni azt, hogy teljes egészében lelkesen csatlakozott a forradalomhoz. Hisz nem a katonatanács egy pár csirkefogójáért lelkesedett, hanem a forradalom eszméiért, a nemzeti függellenségért, az általános választójogért, a sajtószabadságért, a szólásszabadságért, esküdtbiráskodásért és a nép földhöz juttatásáért. Bizony nem szégyen az egy nemzetre sem, ha ilyen eszmékért lelkesedni tud! Hogy csirkefogók is odatolakodtak, azt épp úgy nem kell szégyelniük azoknak, akik az eszmékért lelkesülve vettek részt a forradalomban, mint ahogy nem kell szégyelniük a templombajáró hiveknek, ha tolvajok is furakodnak közéjük. Hogy a forradalom után feldarabolták az országot, az irtózatos csapás, de kétségtelenül nem a forradalom bűne volt, hanem elháríthatatlan következménye a vesztett háborúnak, amin már a forradalom se tudott segíteni.

A 48-as forradalom után is összeomlott az ország, de azért senki se mondja, hogy a márciusi forradalom eszméi voltak az ország megrontói. Pedig ha nem lett volna a márciusi forradalom, akkor bizonyára nem következett volna Világos meg Arad. Most ellenben kétségtelen, hogy a háboru elvesztése után biztosan feldarabolták volna Magyarországot akkor is, ha nem tört volna ki az októberi forradalom.

Legitimitás vagy forradalom.

Teljesen igaza van Apponyinak és Andrássynak: *vagy legitimitás vagy forradalom.* Középút nincs. Ha

országrontó bűn volt a forradalom, abból az következik, hogy meg kell semmisíteni mindent, ami a forradalom folytán történt és visszaállítani teljesen a forradalom előtti állapotot. Nemcsak Károly királyt kell visszahozni, de vissza kell hozni Lukács László sópanamából született képviselőházát is és a főrendiházat és mindent úgy, ahogy a forradalom előtt volt. Akkor nemcsak a király lemondása érvénytelen, de *érvénytelen a nemzetgyűlés is*. Ez a dolgok kérérlhetetlen logikája. A saját létét tagadja meg a nemzetgyűlés, ha megtagadja a forradalmat. Ha eltörlik a forradalmat, akkor ma csak egy törvényes képviselő van Magyarországnak: a Lukács László-féle országgyűlés!

Én feltétlenül elismerem a nemzetgyűlést Magyarország törvényes képviselőjének és Horthy Miklóst Magyarország törvényes kormányzójának. De furcsán vannak evvel azok, akik megtagadják és kiátkozzák a forradalmat. Azok számára törvényes állapot csak a forradalmi előtti állapot visszaállítása lehet, tehát nem a nemzetgyűlés és nem a kormányzóság.

Még ma sincs bátorságuk a szabad királyválasztóknak nyíltan megállapítani ezt és levonni ennek a megállapításnak a következményeit. De rá fogja szorítani őket a tények logikája, mert a logikával nem lehet alkudni. Vagy legitimitás vagy forradalom és aki nem akar legitimista lenni, az legalább is nem átkozhatja a forradalmat.

Azt mondani: én szabad királyválasztó vagyok, de nem vagyok forradalmár, — a legfurcsább fából-vaskarika. Vagy együgyűség, vagy képmutatás. Hogy akar királyt választani, ha nem fogadja el a forradalmat? Hiszen akkor van az országnak törvényes koronás királya: IV. Károly.

Azt mondani: gazság a forradalom, de szabadon akarok királyt választani, annyi, mintha azt mondaná: gazság volt a szüret, de meg akarom inni a szüretelt bort.

A bolsevizmus.

Igaz, a nemzeti eszméket hirdető forradalom a bolsevizmusba süllyedt és ez nagy nemzeti szerencsétlenség volt, bár az igazi nagy nemzeti katasztrófa, az ország feldarabolása nem ebből származott, hanem a háborúból. Hogy miért jött a bolsevizmus, erről sokat lehetne írni

és ennek az okai részben már igazán a távolabbi múltba nyulnak vissza. Legfőbb oka volt kétségtelenül az ántántnak irántunk való kérlelhetetlen magatartása. Ha az ántánt csak félannyira segített volna minket, mint amennyire segíti a mostani kormányrendszert, biztosan nem lett volna itt bolsevizmus. Mi is gyengék voltunk, ez igaz, ezt elismerem, bár nem tudom, előnyösebb lett volna-e, ha nagy szigorúsággal és esetleg nagy vérontással elfojtjuk a bolsevizmus kitörését. Mint ahogy Németországban legalább százezer ember életébe került eddig a bolsevizmus elhárítása.

De ha vádolhatnak is gyengeséggel, erélytelenséggel, — rosszhiszeműséget, szándékosságot, a kommunistákkal való összejátszást nem vethetnek a szemünkre. Nem igaz, hogy „átadtuk a hatalmat“ a kommunistáknak, nem igaz, hogy kezükre játszottuk az országot. Jogérvényesen megállapította ezt a törvényes bíróság a népbiztosok bűnperében. Azt mondta az ügyész: „A hatalom békés átadásáról nem lehet szó. Ellenkezőleg, csalárd uton és brutális, nyers erőszak árán szerezték meg a közhatalmat a kommunisták.“ Azt mondta: ha igaz lenne, hogy a Berinkey-kormány adta át a hatalmat a kommunistáknak, akkor annak a kormánynak a tagjai is itt ülnének a vádlottak padján. De nem igaz. Ők lemondtak azzal a tudattal, hogy tiszta szociáldemokrata kormányt fog kinevezni az elnök, — a kommunista összeesküvésről nem tudtak semmit.

Együgyűek voltunk, hogy nem vettük észre az összeesküvést? Gondolják meg: Julius Caesar lángelme volt, mégse vette észre, hogy Brutusék összeesküsznek az élete ellen.

A lemondásra is az kényszerített, hogy nem akartuk teljesen feladni az ország integritását új területek átengedésével. És úgy számítottunk, hogy egységes szociáldemokrata kormány több erővel léphet fel a bolsevizmus ellen. Vagy ugyan mit gondolnak, hogy miért mondtunk le? Önzésből és haszonlesésből? Önzésből és haszonlesésből ragaszkodni szoktak az emberek a hatalomhoz, de hogy valaki önzésből és haszonlesésből — lemondjon a hatalomról, ezt igazán nehéz józanul elképzelni. — A bolsevizmusnak az első perctől fogva ellene fordultunk valamennyien, nem üdvözlöttük, mint olyan sokan. Semmi

érintkezésünk nem volt a bolsevik kormányval, semmi közünk nem volt hozzá, ha csak az nem, hogy egynehányat közülünk bebörtönöztek, pl. Vass Jánost. Én már májusban Bécsbe mentem próbálkozni a bolsevizmus ellen. Különben miniszterségem alatt is minden lehető módon törekedtem a bolsevizmus elhárítására. Amilyen őszintén hive voltam a szociáldemokrata munkássággal való testvéri megegyezésnek, épp olyan erősen éreztem, hogy a bolsevizmust minden eszközzel meg kell akadályozni. Egész működésemben legfőképp erre igyekeztem és a földreformnál is ez volt egyik vezető szempontom. És valóban a bolsevizmusnak a legbiztosabb ellenszere a demokratikus földreform.

Miért?

Miért kell hát még mindig ilyen szenvedélyesen üldözni a forradalmi kormányok embereit, akármilyen önzetlenek voltak is azok, akármennyire nem tudnak is kideríteni rájuk semmiféle haszonvágyat, vagy tisztességtelenséget?

Akik vezetik ezt az átokhadjáratot, azok nagyon jól tudják, mit csinálnak. Azért kell üldözni és visszaszorítani a forradalom embereit, hogy visszaszoríthassák azokat az előnyöket is, amiket a forradalom hozott a magyar népnek. Nem is annyira a forradalom emberei ellen folyik a harc, mint inkább a forradalom eszméi ellen és a forradalom eredményei ellen. Az általános választójog ellen, amiket nem akarnak visszaállítani, a munkásoknak a nagyüzemek jövedelméből való köteles részesítése ellen, a progresszív adózás ellen, amiről ma szólni se szabad. főképpen pedig a földbirtokreform ellen.

No és „mellékesen” azért is, hogy akiket felelősség terhel a háború elhúzása miatt, a kedvező békealkalmak elmulasztása miatt, azok a sárbagázolt forradalom felett most ismét a magasba emelkedhessenek, mint hibátlan tőkéletes férfiak. Hogy azt mondhassák: mi megmentettük volna az országot, mi boldoggá tettük volna, de ez a gonosz forradalom megölte! És megint azok vezethessék Magyarországot, akik végigvonszolták az ötödfélesztendő háború pokol-utján, s akik olyan igazságosak voltak a néphez, hogy elküldték a lövészárkokba, de választójogot nem adtak neki.

A földreform.

A főcél az, hogy *ne legyen progresszív adó és ne legyen földreform.*

Mert hogy az a törvény, amit most csináltak, teljes földbirtokreform lenne, azt komolyan senki se hiheti.

Nagyatádi Szabó István elfogadta és aláírta az én földbirtokreformomat és aláírta most ezt a Rubinek-félét is. Ismeri mind a kettőt s tudhatja, hogy ez a másik nem alkalmas arra, hogy kellőleg földhöz juttassa a földművelő népet. Sőt, ebből a szempontból egyenesen hátrányos. Mert például a föld vételárát a mai forgalmi értékben szabja meg. Hitelbe, törlesztésre senki se vehet, mert nem bírná később a nagy törlesztési összeget. Csak az vehet, akinek készpénze van, még pedig sok készpénze. Aki itthon volt a háború alatt, akinek már volt földje és szerzett sok pénzt, az vehet még több földet. Aki a lövészárokban volt négy évig s fillér nélkül jött haza, akinek semmi földje nincs, az nem vehet. Éppen az, akinek a földhözjuttatása a legigazságosabb s nemzeti és szociális szempontból is a legszükségesebb volna.

Kár. Ma még világosabban látom, mint azelőtt, hogy csak az enyémhez hasonló méretű földbirtokreform lehet az alapja Magyarország erős jövőjének. A társadalom biztonsága kívánja, hogy több legyen a birtokos kisgazda és kevesebb a földtelen földmunkás. Minél több embernek van magántulajdonban földbirtoka, annál szilárdabb a magántulajdon rendszere. Csak a birtokos földművesek számának gyors és jelentékeny szaporítása biztosíthatja a magántulajdon rendjét a bolsevizmussal szemben. Intenzív mezőgazdasági fejlődés is csak akkor várható, ha középbirtokok és kisbirtokok egészséges arányu rendszeréből fog állni az ország.

Be kell ezt látniok a nagybirtokosoknak. Elsősorban az ő érdekükből, az ő biztonságuk szempontjából kell az intenzív földreform.

Önként ajánlották fel.

Be is látták. November 14-én jött hozzám az OMGE testületileg s felajánlották a földreform céljára mindazt, ami a megélhetésüket nem veszélyezteti. 20-án pedig a püspöki kar küldöttei jöttek hozzám s kijelentették, hogy

a püspöki kar megértve a kor szellemét s krisztusi szellemtől, tiszta hazafiságtól és a nép szeretetétől vezéreltetve, felajánlotta a nép számára az összes püspöki földbirtokokat, persze kisajátítás mellett, de békebeli vételáron. Csak annyit kértek, hogy 100 hold maradjon meg minden püspöknek a konyhája ellátására. Azt is mondták, hogy a vételárat se akarják többé ők maguk felvenni, hanem egyenesen átengedik az autonóm egyházi kormányzatnak. Nem láttam rajtuk, hogy terror hatása alatt jöttek, inkább úgy látszott, hogy hazafias felbuzdulás vezeti őket. Én nem is tudtam a jövetelükről, nagy meglepetés volt nekem a megjelenésük, nagy és végtelen jóleső meglepetés. Egészen komolynak, őszintének és önkéntesnek hittem ezt az ajánlatot. Ugy éreztem, hogy a végveszély idején fölébredt a lelkekben a nagy idők nagy áldozatkészsége s bizni kezdtem, hogy ez megmenti az országot.

Határozottan mondhatom, hogy hozzá se mertem volna fogni a földreformhoz, ha nem biztatnak fel rá ezek a nagyszerű önkéntes ajánlatok.

Nagy kár, hogy a püspöki kar most már megváltoztatta ezt a nemeslelkű elhatározását. Kár, hogy a középbirtok is annyira idegenkedik még a földbirtok-reformtól. A középbirtok biztonságát is olyan földreform szilárdítaná meg a legjobban, amely lecsillapítaná a nép földéhségét. A földreform elmaradása végzetes lehet a középbirtokra is. Oroszországban megsemmisült a középbirtok is, ott ma csupa kisbirtok van. Ez pedig már igazán roppant kulturális kár. A szociális veszedelemmel szemben a középbirtok számára legjobb villámhárító a helyes földreform.

Integritás és földreform.

És a legfőbb magyar célt, a béke revízióját is, csak ilyen földreform szolgálná egészségesen. Csehország, Jugoszlávia, Románia mind földreformot csinál, éppen olyat, sőt radikálisabbat, mint az enyém volt. Kell, hogy Magyarország jobban és kielégítőbben csinálja meg a földreformot, mint a szomszéd országok. Mert csak így várhatjuk, hogy az elfoglalt részek népe visszakiváncsozzék az országához. A nemzeti politikának ma egyetlen helyes útja: kielégíteni a népet. Hogy a nép Magyarországon jobban érezze magát, mint a többi országokban.

A középbirtok érdeke.

Végzetes baj, ha nem látja be a középbirtok, hogy őt az érdeközösség a földtelen parasztsághoz és a kisbirtokhoz köti, végzetes baj, ha nem igyekszik testvéri egységbe magához fűzni a parasztságot, ha nem igyekszik vezetője lenni, de ma is ellenségének tekinti. Ne uralkodni akarjanak egymáson a társadalom rétegei, hanem egyesülni szeretetben, megértésben és áldozatok árán is meg-egyeztetni az ellentétesnek látszó érdekeket. Ez az ország feltámadásának az útja! Belátás, megértés, egybeforradás, minden részről kölcsönös jóindulat, kölcsönös engedékenység, az ellentétesnek látszó érdekek megegyeztetése, hogy ne egymással marakodó társadalmi osztályok zürzavara álljon itt a ráncszakadt irtó viharral szemben, hanem osztatlan, erős, öntudatos, egyetértő, egységes nemzet. Ezért a célért köteles áldozatot hozni mindenki, — akiknek legtöbbjük van, azok a legnagyobb áldozatot!

A középbirtoknak még inkább érdeke az erős földbirtok-reform, mint a parasztságnak. Mert csak ez biztosíthatja a középbirtok jövő nyugalma és biztonságát. Végzetes baj lesz belőle, ha ezt idejében meg nem érti a középbirtok!

Ma már a magyar lapok is megírják, hogy Oroszországban tényleg megszűnt a bolsevizmus és az eddig bolsevik ország átalakul demokratikus kiscgazda és kispolgár országgá. A földbirtokra elismerték a magántulajdont s az egész orosz föld ma csupa kisbirtokból áll. — Kisbirtokrendszer van Csehországban, Romániában, Jugoszláviában, Bulgáriában, Ausztriában, Bajorországban. Hát elképzelhetik, hogy ennyi kisbirtokos demokratikus ország közt meg tud maradni ez az egy darab magyar föld, százezerholdas latifundiumokkal, mint Európa egyetlen nagybirtokos országa?

Ha sokáig visszafojtják a földreformot, akkor ennek a visszafojtásnak áldozatul esik nemcsak a nagybirtok, de a középbirtok is, mint ahogy áldozatul esett Oroszországban. Ez pedig igazán roppant kulturális katasztrófa lesz. Ettől félek én.

Szent István hagyománya.

Szent István hagyománya az, hogy alkalmazkodjunk mindig a minket környező európai viszonyokhoz. Szent

István lerombolta, destruálta az egész pogány Magyarországot, a törzsrendszert, a vezérséget, hogy hasonlóvá tegye az országot a szomszéd európai keresztény országokhoz.

Mért nem követjük Szent István példáját?

Tudom, hogy a magyar földműves nép teljes egészében ma is olyan földreformot kíván, amelyet én akartam csinálni és mihelyt nyilváníthatja az akaratát, amellyel fog nyilatkozni.

Egész bizonyosan meg fog valósulni Magyarországon olyan mértékű földreform, amelyet én terveztem, mert kérlelhetlen kényszerűséggel követeli ezt az idők szelleme. Minél tovább állják útját, annál rosszabb a szegény országra.

Pedig útját akarják állni. Lám, egy esztendeje megcsinálták már a mezőgazdasági érdekképviseletről szóló törvényt. Mäig se hajtották végre. Nem is beszélnek róla. Hogy még csak meg se szólalhasson a mezőgazdasági népesség akarata.

Progresszív adó.

Másik főcél, hogy *ne legyen progresszív adó*. Ma már a világ egyetlen országában sincs adórendszer, emelkedő adókulcs nélkül. Angliában a kisjövedelmű polgár 5 százalék adót fizet, a nagyjövedelmű 10, 20, 50, egész 80 százalékig.

Magyarországon szó sincs emelkedő adóról. Itt igen csekély kivétellel egyenlő az adózás. Ebben az egyben van egyenlőség. Százezer korona után is 20 százalék a vagyonváltás, százmillió korona után is. (Hogy százezer koronán alul csökken az adókulcs, az ma már igazán szóba se jöhet). Barbár dolog ez, egészen barbár dolog!

Nincs még egy ország a világon, ahol elő mernének állni emelkedő adókulcs nélkül való adójavaslattal! A magyar nemzetgyűlésen pedig nem akadt képviselő, aki ki merte volna mondani ezt a szót: *progresszív adó*. Még a kisgazdapártból sem. Husz hold földbirtok fizessen éppen annyi százalék vagyonadót, mint a százezer holdas birtok! Sehol a világon nincs már ez, csak nálunk.

A Károlyi-kormány 5 százalékkal akarta kezdeni a vagyonadót a kisvagyonnál és emelni a kulcsot felfelé egész 50 percentig. Ezért átkozzák ugy ezt a kormányt.

„Fényüzési adó.”

Most kivetnek „fényüzési” adót. Népszerű dolog: megadóztatni a fényüzést. És hogy csinálják? Ha a gyári munkás megiszik egy csésze kávé, fizet egy korona fényüzési adót, ha a százmilliós jövedelmű börzeügynök megiszik egy csésze kávé, az is egy korona fényüzési adót fizet. Egyenlőség! Ezt értik most az egyenlőség alatt. A középvagyonra hárul minden teher. És éppen ilyen egyenlő adó lesz a forgalmi adó is, csak még nagyon sokkal terhesebb a népre és a középosztályra.

Az igazi fényüzést, a fényüzési vagyont nem is adóztatják meg súlyosabban. A pénzügyminiszter mondott egy pár jó viccet a milliós ékszerekkel hivalkodó asszonyokról, de arról szó sincs, hogy az ékszerekre s a többi luxusvagyonra nagyobb vagyonadót vessen. Éppen arra nem vet súlyosabb vagyonadót, amire legigazságosabb lenne.

Egész bizonyos vagyok benne, hogy ami luxusvagyon ma van Magyarországon, annak az ötven százalékig emelkedő progresszív megadóztatásából ki lehetett volna fizetni az egész állami adósságot s rendbehozni a valutát. A gyümölcsöző, hasznos vagyonhoz hozzá se kellett volna nyulni.

A forradalmi kormány a luxusvagyonra akarta legjobban megadóztatni. Ezért olyan átkozott az a forradalom!

*

Csak a rosszhiszeműség vagy a teljes tájékozatlanság mondhatja azt, hogy mi a forradalom nélkül győztünk volna és a forradalom miatt veszítettük el a háborút és az országunkat.

Magyarország feltámadása akkor fog kezdődni, amikor a magyar nemzet kigyógyul ennek a mesterségesen lelkébe oltott tévhitnek a végzetes kábulatából. Mert csak akkor fog ismét rálépni az ország az egészséges demokrácia útjára. Akkor kezdődik majd a magyar feltámadás, ha felébred az egész nemzetben a testvéri szeretet, a testvéri jóság és a komoly áldozatkészség. Ha minden magyar ember jobban fogja szeretni a hazáját, mint a birtokát.

Hiszen éppen ezért hirdetik most olyan szenvedélyesen azt a sok megtévesztő valótlanságot a forradalomról és a forradalom embereiről, hogy visszatartsák és elide-

genitsék a nemzetet a demokráciától. Pusztán azzal az egyetlen argumentummal, hogy lám, a forradalom is ezt akarta, tehát ez biztosan rossz!

Egész Európa ujjaszületése a demokrácia sorsától függ.

A háboru után valamennyi nemzet megszedült egy kicsit. A győzők is. Különösen a győzőknél erős reakciós áramlat következett. Emiatt bukott el a magyar demokrácia. Sokan azt hitték, állandó marad ez az irány. Most már bizonyosan láthatjuk, hogy nem. Átfutó hullám volt csak, rövid kábulat. Most mindenütt diadalmasan nyomul előre a demokrácia. És bizonyos, hogy a demokrácia lesz Európa jövője. És az lesz a jövője Magyarországnak is. Új fényben fog felragyogni a régi szent hármas jelszó: *szabadság, egyenlőség, testvériség*. És ez fogja kivezetni Európát a háborus romlás poklából.

Magyarországot az autokrácia döntötte romlásba, a demokrácia fogja feltámasztani. És ha ezer szabadságkorlátozó torlaszt állítanak is elébe, ez a feltámasztó demokrácia mégis jönni fog, mert az eljövetele történelmi szükségesség.

És ennek a demokráciának a hazugságokat eloszlató fénye mellett egészen másképp fogja látni a mi működésünket is a magyar nemzet, mint ahogy a most folyó rosszhiszemű történelem-hamisítás mutatja neki.

Nyugodtan várjuk ezt a biztosan eljövendő igazságlételt,

OSZK

Central Library of the University of Toronto

OSZK

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

